

Tạp chí khoa học,
chuyên về thông tin
lý luận và nghiệp vụ
kinh tế-tài chính

Tạp chí tiếng Anh, công bố
các nghiên cứu khoa học
về kinh tế-tài chính Việt
Nam và quốc tế

Tài chính Điện tử

www.tapchitaichinh.vn

Tạp chí điện tử,
thông tin chuyên sâu
về kinh tế-tài chính
trong nước và quốc tế

MINISTRY OF FINANCE

VIETNAM
FINANCE - ECONOMY

Đặc san phục vụ
công tác thông tin
đối ngoại của Bộ Tài chính

HỘI NGHỊ, HỘI THẢO

Hội nghị, hội thảo
chuyên để tuyên truyền về
cơ chế, chính sách tài chính

Tổng Biên tập:

PHẠM VĂN HOÀNH

(024) 3933.0039

Phó Tổng Biên tập:

ĐỖ VĂN HẢI

(024) 3933.0033

Hội đồng Biên tập:

GS., TS. NGUYỄN CÔNG NGHIỆP

GS., TS. TRẦN THỌ ĐẠT

GS., TS. ĐINH VĂN SƠN

GS., TS. PHẠM QUANG TRUNG

GS., TSKH. TRƯƠNG MỘC LÂM

GS., TS. VŨ VĂN HÓA

PGS., TS. NGUYỄN TRỌNG CƠ

PGS., TS. ĐINH VĂN NHẢ

PGS., TS. TRẦN HOÀNG NGÂN

PGS., TS. NGUYỄN THỊ MÙI

MỤC LỤC

TẠP CHÍ TÀI CHÍNH Kỳ 2 - Tháng 11/2023 (813)

KINH TẾ VĨ MÔ

5 Phát triển kinh tế số ở Việt Nam: Thực trạng và khuyến nghị chính sách

Đỗ Lâm Hoàng Trang

9 Cải cách thể chế và thủ tục hành chính thuế tác động đến môi trường đầu tư kinh doanh tại Việt Nam

Nguyễn Đình Chiến, Đoàn Văn Tuyên

13 Thúc đẩy tài chính toàn diện: Kinh nghiệm quốc tế và bài học cho Việt Nam

Nguyễn Thị Hoa

NGHIÊN CỨU - TRAO ĐỔI

19 Các nhân tố tác động đến nhiều cơ cấu vốn của các khu vực và nền kinh tế

Nguyễn Khắc Minh, Phạm Văn Khánh, Vũ Tuấn Anh

25 Các yếu tố ảnh hưởng đến giá thị trường của cổ phiếu

Nguyễn Thị Minh Hà

28 Mối quan hệ giữa bất cân xứng thông tin và tỷ suất sinh lợi cổ phiếu trên thị trường chứng khoán Việt Nam

Nguyễn Thị Quỳnh Như, Trần Băng Dương, Trần Kim Ngân

31 Hiệu ứng ngày trong tuần trên thị trường chứng khoán Việt Nam trước và trong giai đoạn bùng phát COVID-19

Hoàng Thị Dự, Nguyễn Thị Liên Hương, Phan Thị Khánh Trang

35 Các yếu tố tác động đến thị trường trái phiếu ở các quốc gia ASEAN+3 và kinh nghiệm cho Việt Nam

Đoàn Ngọc Minh Hương, Phạm Duy Linh

39 Nghiên cứu về rủi ro tín dụng tại các ngân hàng thương mại cổ phần niêm yết

Nguyễn Thanh Phong

43 Ngân hàng với việc thực hiện trách nhiệm xã hội và xây dựng lòng trung thành của khách hàng

Huỳnh Thị Minh Châu, Trần Ngọc Tri Nhân

48 Nâng cao năng suất lao động đảm bảo tăng trưởng kinh tế bền vững

Nguyễn Thị Mị Dung

51 Ảnh hưởng của năng lực quản trị đến kết quả hoạt động của doanh nghiệp

Ngô Xuân Nam

54 Năng suất lao động Việt Nam nhìn từ góc độ chuyển dịch lao động

Trần Văn Hưng, Trần Việt Anh

58 Ảnh hưởng của phong cách lãnh đạo phụng sự đến hành vi đổi mới của người lao động tại các đơn vị sự nghiệp công

Nguyễn Thị Hồng Nguyệt, Mai Văn Chương

63 Đề xuất khung lý thuyết phân tích về đầu tư phát triển đội tàu trong vận tải biển Việt Nam

Vũ Thị Hoàng Yến, Lê Thị Huệ

66 Giải pháp phát triển các khu công nghiệp trên địa bàn tỉnh Hưng Yên

Lê Thanh Thủy

TÀI CHÍNH - KINH DOANH

69 Giải pháp tăng cường liên kết giữa doanh nghiệp FDI và doanh nghiệp trong nước

Hoàng Thị Hải Yến

72 Độ tin cậy của báo cáo tài chính tác động đến hiệu quả kinh doanh của các doanh nghiệp niêm yết

Nguyễn Kim Quốc Trung

76 Mức độ đa dạng hoá, sở hữu nước ngoài và hiệu quả hoạt động của doanh nghiệp

Trần Thị Ngọc Quỳnh, Vương Đức Hoàng Quân

80 Các yếu tố ảnh hưởng đến hệ thống kiểm soát nội bộ trong các doanh nghiệp Việt Nam hiện nay

Dương Thị Phương Hoa

84 Chỉ số ICT và hiệu quả hoạt động của doanh nghiệp tại Việt Nam

Nguyễn Thị Nga Dung

87 Thực trạng quản lý hàng tồn kho tại các doanh nghiệp địa ốc

Đinh Thị Thu Hiền

90 Sử dụng mô hình dự báo để đánh giá nhu cầu tiêu thụ cà phê tại Việt Nam

Nguyễn Văn Đạt, Phan Văn Thành, Nguyễn Hồng Lam

94 Giải pháp đẩy mạnh xuất khẩu cà phê sang thị trường Liên minh châu Âu

Lê Thị Hải Anh

97 Xanh hóa dịch vụ trong thương mại điện tử tại Việt Nam

Trần Thị Trà My

100 Nhận diện trách nhiệm xã hội của trường đại học

Lê Thị Thanh Hải

105 Nâng cao chất lượng đội ngũ cán bộ quản lý nhà nước về kinh tế tỉnh Nam Định

Trần Quang Ninh

KẾ TOÁN - KIỂM TOÁN

109 Rủi ro an ninh mạng đối với lĩnh vực kế toán trong bối cảnh chuyển đổi số

Nguyễn Thị Thu Hằng

Tòa soạn: Số 4, ngõ Hàng Chuối 1,

Phố Hàng Chuối, Quận Hai Bà Trưng, TP. Hà Nội

Điện thoại: (024) 3933.0036

Email: tctc.banbientap@gmail.com

Đại diện phía Nam:

138 Nguyễn Thị Minh Khai, Quận 3, TP. Hồ Chí Minh

Điện thoại: (028) 3930.0434

Quảng cáo & Phát hành:

Điện thoại: (024) 3933.0034

Tài khoản: Tạp chí Tài chính

0011002409533 Ngân hàng TMCP

Ngoại thương Việt Nam CN Hoàn Kiếm

Mã số thuế Tạp chí Tài chính: 0100110736

Giấy phép xuất bản:

Số 552/GP-BTTTT ngày 27/8/2021

của Bộ Thông tin & Truyền thông

Nơi in: Công ty TNHH MTV in Tạp chí Cộng sản

Biên dịch tiếng Anh: Hà Tuấn Vinh

Trình bày bìa: Thùy Trang

Thiết kế: Thùy Trang

GIÁ 18.000 đồng

112 Quy định về kế toán doanh thu tại một số quốc gia trên thế giới và kinh nghiệm cho Việt Nam

Nguyễn Ngọc Hiền

115 Phát triển bền vững kế toán xanh ở Việt Nam

Hoàng Đình Hương

118 Vai trò của các hội nghề nghiệp kế toán, kiểm toán trong giải quyết thiếu hụt nhân lực kế toán tài chính khu vực công

Trần Khánh Lâm

123 Nâng cao chất lượng đào tạo nhân lực ngành Kế toán đáp ứng yêu cầu chuyển đổi số

Nguyễn Thị Minh Thanh, Nguyễn Thị Thanh Thảo

THỰC TIỄN – KINH NGHIỆM

126 Kinh nghiệm áp dụng chính sách thuế nhằm hạn chế sản xuất và tiêu dùng các hàng hoá gây ô nhiễm môi trường

Phạm Thị Thu Hồng

129 Kinh nghiệm quốc tế về quản lý thuế liên quan đến các giao dịch tiền kỹ thuật số

Nguyễn Thị Liên Hoa, Nguyễn Ngọc Đình

133 Chính sách tiền tệ phi truyền thống của Mỹ và những tác động đến nền kinh tế Việt Nam

Ngô Sỹ Nam

137 Tham nhũng trên thế giới trong lĩnh vực xây dựng và biện pháp ngăn ngừa

Nguyễn Ngọc Khánh Dung

143 Kinh nghiệm giáo dục đào tạo nhân lực xanh ở một số quốc gia

Ngô Thị Hồng Giang

146 Tăng cường chuyển đổi số ngành Du lịch

Lý Liệt Thanh

149 Các yếu tố tác động đến sự hài lòng của du khách khi sử dụng dịch vụ du lịch tại TP. Hà Nội

Nguyễn Danh Nam

152 Thực trạng năng lực cung ứng dịch vụ của các doanh nghiệp logistics tại Hà Nội

Trịnh Xuân Việt, Trần Đình Quý

155 Nhân tố ảnh hưởng đến lựa chọn phần mềm kế toán các doanh nghiệp nhỏ và vừa tại Ninh Bình

Hà Thị Minh Nga, Phan Thị Hằng Nga, Đỗ Thị Thủy, Vũ Thị Minh Huyền

158 Vai trò của tín dụng ngân hàng trong thúc đẩy phát triển kinh tế vùng Đồng bằng sông Cửu Long

Nguyễn Tấn Khoa

161 Phòng ngừa gian lận trong giao dịch qua ngân hàng điện tử tại TP. Hồ Chí Minh

Nguyễn Thị Thu Hương, Lê Thị Tuyết Thanh, Nguyễn Công Phúc,

Lê Hà Anh Trúc, Nguyễn Văn Khánh

166 Nâng cao hiệu quả chuyển dịch cơ cấu ngành kinh tế theo hướng công nghiệp hóa, hiện đại hóa tại TP. Hồ Chí Minh

Ngô Công Bình

170 Nghiên cứu ý định tiêu dùng nội dung số của thế hệ Z dưới góc nhìn lý thuyết giá trị tiêu dùng

Trần Thanh Hương, Lê Thị Hồng Yến

173 Ảnh hưởng của marketing bằng video ngắn trên mạng xã hội tới ý định mua hàng của thế hệ Z

Phạm Thị Thái Quỳnh

176 Tác động của người có sức ảnh hưởng ảo đến ý định mua hàng của khách hàng gen Z tại TP. Hồ Chí Minh

Hoàng Cửu Long, Nguyễn Quế Kim, Vương Thị Hoàng Giang

180 Các yếu tố ảnh hưởng đến quyết định mua hàng trực tuyến của người tiêu dùng tại TP. Hồ Chí Minh

Nguyễn Tiến Huy, Phan Văn Tân, Nguyễn Đình Tân

183 Các yếu tố của người ảnh hưởng trên nền tảng TikTok tác động đến ý định mua sắm của thế hệ gen Z ở TP. Hồ Chí Minh

Lê Thu Phương, Nguyễn Thị Hồng Nguyệt

188 Các nhân tố ảnh hưởng đến chất lượng hệ thống thông tin kế toán của các doanh nghiệp sản xuất tại TP. Hồ Chí Minh

Lê Thị Thu Hồng

192 Các yếu tố ảnh hưởng đến quyết định mua sản phẩm thời trang sản xuất bằng nguyên vật liệu tái chế tại TP. Hồ Chí Minh

Nguyễn Hoàng An, Nguyễn Hoàng Kim Ngân

196 Các nhân tố ảnh hưởng đến chuyển đổi số của các doanh nghiệp nhỏ và vừa tại tỉnh Bến Tre

Khúc Thành Thắng, Huỳnh Văn Mười Một, Bùi Thanh Long

200 Thực hiện trách nhiệm xã hội trong điều kiện hội nhập quốc tế của Tập đoàn Điện lực quốc gia Lào

Outhone Singdala

TÀI CHÍNH & ĐẦU TƯ

205 Nâng cao hiệu quả quản lý, sử dụng ngân sách nhà nước

Huy Nguyễn

207 Bước đột phá trong cải cách thanh toán một số khoản chi thường xuyên

Nguyễn Thị Thu Huyền

209 Thẩm quyền, trách nhiệm cung cấp, chuyển giao bí mật nhà nước

Bình Minh

211 Đẩy mạnh cải cách, thực hiện thủ tục hành chính trên môi trường điện tử

Hà Hương

213 Phát huy hiệu quả của công tác tổ chức cán bộ trong thực hiện nhiệm vụ được giao

Nguyễn Ánh - Huy Hùng

215 Agribank ưu tiên nguồn vốn phát triển các dự án tăng trưởng xanh

Nguyễn Thị Thu Hà

217 Tiếp tục hỗ trợ doanh nghiệp áp dụng thông lệ quốc tế tốt nhất về quản trị công ty

Hoàng Hương

A scientific journal of
in-depth theoretical and
professional researches in
economics and finance

An English publication
of local and international
economic and financial
researches

Online Finance

www.tapchitaichinh.vn

An in-depth
information channel of
international economic
and financial issue

MINISTRY OF FINANCE

VIETNAM FINANCE - ECONOMY

A special issue for
external communication
affairs of MOF

Conferences, workshops
and seminars on financial
policies and mechanisms

Editor-in-chief:

PHAM VAN HOANH

(024) 3933.0039

Vice-Editor-in-chief:

DO VAN HAI

(024) 3933.0033

Editorial Board:

PROF. NGUYEN CONG NGHIEP, Ph.D

PROF. TRAN THO DAT, Ph.D

PROF. DINH VAN SON, Ph.D

PROF. PHAM QUANG TRUNG, Ph.D

PROF. TRUONG MOC LAM, Ph.D

PROF. VU VAN HOA, Ph.D

ASSOC. PROF. NGUYEN TRONG CO, Ph.D

ASSOC. PROF. DINH VAN NHA, Ph.D

ASSOC. PROF. TRAN HOANG NGAN, Ph.D

ASSOC. PROF. NGUYEN THI MUI, Ph.D

MACROECONOMY & FINANCE

- 5 Developing digital economy in Vietnam: Current status and policy recommendation**
Do Lam Hoang Trang
- 9 Impact of tax regulatory and tax administrative reforms on the business investment environment in Vietnam**
Nguyen Dinh Chien, Doan Vi Tuyen
- 13 Promoting financial inclusion: International experience and implications for Vietnam**
Nguyen Thi Hoa

RESEARCH & EXCHANGE

- 19 Factors affecting the capital structure volatility of regions and economies**
Nguyen Khac Minh, Pham Van Khanh, Vu Tuan Anh
- 25 Different types of stock prices and factors affecting the market price of stocks**
Nguyen Thi Minh Ha
- 28 Relationship between information asymmetry and stock returns in Vietnamese stock market**
Nguyen Thi Quynh Nhu, Tran Bang Duong, Tran Kim Ngan
- 31 Day-of-the-week effect on the Vietnamese stock market before and during the COVID-19 pandemic**
Hoang Thi Du, Nguyen Thi Lien Huong, Phan Thi Khanh Trang
- 35 Factors affecting the bond markets in ASEAN+3 countries and implications for Vietnam**
Doan Ngoc Minh Huong, Pham Duy Linh
- 39 Research on credit risk at listed commercial banks**
Nguyen Thanh Phong
- 43 Banks in fulfilling corporate social responsibility and building customer loyalty**
Huynh Thi Minh Chau, Tran Ngoc Tri Nhan
- 48 Enhancing labor productivity to ensure sustainable economic growth**
Nguyen Thi Mi Dzung
- 51 Investigating the effect of management capability on business performance**
Ngo Xuan Nam
- 54 Labor productivity of Vietnam from the perspective of labor transition**
Tran Van Hung, Tran Viet Anh
- 58 Influence of servant leadership style on innovation behavior of employees at public service units**
Nguyen Thi Hong Nguyet, Mai Van Chuong
- 63 Proposing a theoretical framework for analyzing the investment in the development of the Vietnamese maritime fleet**
Vu Thi Hoang Yen, Le Thi Hue
- 66 Solutions to developing industrial zones of Hung Yen province**
Le Thanh Thuy

FINANCE – BUSINESS

- 69 Solutions to enhancing linkages between FDI enterprises and domestic enterprises**
Hoang Thi Hai Yen
- 72 Influence of the financial reporting reliability on business performance of listed enterprises**
Nguyen Kim Quoc Trung
- 76 Diversification strategy and risk-adjusted performance of Vietnamese enterprises**
Tran Thi Ngoc Quynh, Vuong Duc Hoang Quan
- 80 Factors affecting the current internal control systems of Vietnamese enterprises**
Duong Thi Phuong Hoa
- 84 ICT index and performance of businesses in Vietnam**
Nguyen Thi Nga Dzung
- 87 Current status of inventory management at real estate enterprises**
Dinh Thi Thu Hien
- 90 Using gray forecasting models to evaluate coffee consumption demand in Vietnam**
Nguyen Van Dat, Phan Van Thanh, Nguyen Hong Lam
- 94 Solutions to enhancing coffee export to the EU market according to EVFTA**
Le Thi Hai Anh
- 97 Greening services in e-commercial activities in Vietnam**
Tran Thi Ha My
- 100 Recognizing university social responsibility**
Le Thi Thanh Hai
- 105 Improving the quality of state economic management officials of Nam Dinh province**
Tran Quang Ninh

ACCOUNTING & AUDIT

- 109 Cybersecurity risks in accounting sector in the context of digital transformation**
Nguyen Thi Thu Hang
- 112 Regulations on revenue accounting in selected countries and experience for Vietnam**
Nguyen Ngoc Hien
- 115 Developing green and sustainable accounting in Vietnam**
Hoang Dinh Huong
- 118 Role of accounting and auditing professional associations in handling the shortage of financial and accounting labor force in the public sector**
Tran Khanh Lam

Office: No. 4, Hang Chuoi 1 Alley,

Hang Chuoi Street, Hai Ba Trung District, Hanoi

Tel: (024) 3933.0036

Email: tctc.banbientap@gmail.com

Ho Chi Minh Office:

No. 138, Nguyen Thi Minh Khai Street,

District 3, Ho Chi Minh City

Tel: (028) 3930.0434

Advertisement & Publication:

Tel: (024) 3933.0034

Bank Account: Tap chi Tai chinh

0011002409533, Vietcombank, Hoan Kiem

Tax Identification Number: 0100110736

License: No. 552/GP-BTTTT-dated 27/8/2021,

issued by Ministry of Information

and Communications

Printed by the Communist Review Printing LLC

Translated by: Ha Tuan Vinh

Cover design: Thuy Trang

Graphic design: Thuy Trang

PRICE: VND 18,000

123 Improving the quality of training for human resources in the accounting industry to meet the demand of digital transformation Nguyen Thi Minh Thanh, Nguyen Thi Thanh Tham

PRACTICES & EXPERIENCES

126 Experience in applying tax policies to limit production and consumption of goods causing environment pollution Pham Thi Thu Hong

129 International experience on Tax administration of transactions related to digital currencies for Vietnam Nguyen Thi Lien Hoa, Nguyen Ngoc Dinh

133 Unconventional monetary policies of the United States and influence to the economy of Vietnam Ngo Sy Nam

137 Global corruption in construction and prevention measures Nguyen Ngoc Khanh Dzung

143 Experience in green human resource education and training in selected countries Ngo Thi Hong Giang

146 Enhancing digital transformation in Vietnam's tourism industry Ly Liet Thanh

149 Factors affecting the satisfaction of tourists when using hospitality services in Hanoi Nguyen Danh Nam

152 Practical service capacity of logistics enterprises in Hanoi Trinh Xuan Viet, Tran Dinh Quy

155 Factors affecting the selection of accounting software at SMEs in Ninh Binh City Ha Thi Minh Nga, Phan Thi Hang Nga, Do Thi Thuy, Vu Thi Minh Huyen

158 Role of bank credit in promoting regional economic development of the Mekong Delta Nguyen Tan Khoa

161 Fraud-preventive behavior in e-banking transactions in Ho Chi Minh City Nguyen Thi Thu Huong, Le Thi Tuyet Thanh, Nguyen Cong Phuc, Le Ha Anh Truc, Nguyen Van Khanh

166 Promoting the effectiveness of economic structure transition towards industrialization and modernization in Ho Chi Minh City Ngo Cong Binh

170 Research model to study the intention to use digital contents of the Generation Z from the perspective of Consumer Value Theory Tran Thanh Huong, Le Thi Hong Yen

173 Impact of short-video marketing on social networks on the buying intentions of Generation Z in Vietnam Pham Thi Thai Quynh

176 Impact of virtual influencers on purchasing intentions of Gen-Z customers in Ho Chi Minh City Hoang Cuu Long, Nguyen Que Kim, Vuong Thi Hoang Giang

180 Factors affecting the online purchasing decisions of consumers in Ho Chi Minh City Nguyen Tien Huy, Phan Van Tan, Nguyen Dinh Tan

183 Impact of TikTok influencers' characteristics on the shopping intentions of Generation Z in Ho Chi Minh City Le Thu Phuong, Nguyen Thi Hong Nguyet

188 Factors affecting the quality of accounting information systems of manufacturing enterprises in Ho Chi Minh City Le Thi Thu Hong

192 Factors affecting the decision to buy fashion products made from recycled materials in Ho Chi Minh City Nguyen Hoang An, Nguyen Hoang Kim Ngan

196 Factors affecting the digital transformation processes of SMEs in Ben Tre province Khuc Thanh Thang, Huynh Van Muoi Mot, Bui Thanh Long

200 Fulfilling social responsibility in the context of international integration of the Electricity Group of Laos Outhone Singdala

FINANCE & INVESTMENT

205 Promoting efficiency in management and use of State Budget Huy Nguyen

207 A breakthrough in reforming payment for recurrent expenses Nguyen Thi Thu Huyen

209 Authority and responsibility in providing and transferring state secrets of national reserve activities Binh Minh

211 Reforming working methods and administrative procedures in the electronic environment Ha Huong

213 Promoting the efficiency of human resources activities as performing assigned tasks Nguyen Anh - Huy Hung

215 Agribank prioritizes capital sources to develop green growth projects Nguyen Thi Thu Ha

217 Continuing supports for enterprises in applying best practices of corporate governance Hoang Huong

CẢI CÁCH THỂ CHẾ VÀ THỦ TỤC HÀNH CHÍNH THUẾ TÁC ĐỘNG ĐẾN MÔI TRƯỜNG ĐẦU TƯ KINH DOANH TẠI VIỆT NAM

NGUYỄN ĐÌNH CHIẾN, ĐOÀN VĨ TUYẾN

Cải cách thể chế và thủ tục hành chính trong quản lý thuế được xem là nội dung trọng tâm nhằm tạo môi trường kinh doanh minh bạch, lành mạnh, giúp các nguồn lực trong xã hội tập trung vào sản xuất, kinh doanh. Thời gian qua, thể chế quản lý thuế đã có nhiều sửa đổi theo hướng cắt giảm thời gian khai thuế, nộp thuế, mở rộng diện doanh nghiệp đăng ký thuế; thay đổi phương pháp tính thuế; chuẩn hóa quy trình quản lý thuế... Những nỗ lực trong cải cách thể chế và thủ tục hành chính thuế đã mang lại một số kết quả tích cực, song, công tác này còn nhiều khoảng trống, vì vậy, cần có những giải pháp để tiếp tục hoàn thiện, tạo môi trường đầu tư kinh doanh thuận lợi cho các doanh nghiệp tại Việt Nam.

Từ khóa: Cải cách thể chế, thủ tục hành chính thuế, môi trường đầu tư kinh doanh

IMPACT OF TAX REGULATORY AND TAX ADMINISTRATIVE REFORMS ON THE BUSINESS INVESTMENT ENVIRONMENT IN VIETNAM

Nguyen Dinh Chien, Doan Vi Tuyen

For many years, the Vietnamese Government has been actively promoting economic regulatory reform, refining the business environment towards a market-oriented direction to stimulate economic development. Among these efforts, regulatory and administrative reforms in tax management are considered focal points to create a transparent, healthy, cost-effective, and predictable business environment, and invest social resource flows into production and business. In recent years, tax management institutions have undergone numerous changes aimed at reducing the time for tax declaration, tax payment, expanding the scope of enterprise tax registration, modifying tax calculation methods, and formulating tax management processes. The initial efforts in tax regulatory and tax administrative reforms have produced some positive results. However, beside the achievements, there are still gaps, hence it is needed to have solutions to further enhance tax regulatory and tax administrative reforms to create a favorable investment and business environment for enterprises in Vietnam.

Keywords: Institutional reform, tax administrative procedures, business investment environment

Ngày nhận bài: 9/10/2023

Ngày hoàn thiện biên tập: 22/10/2023

Ngày duyệt đăng: 5/11/2023

Khái quát quá trình cải cách thể chế thuế tại Việt Nam

Thực tế cho thấy, cải cách thể chế thuế ở Việt

Nam bắt đầu từ những năm 1990 với sự ra đời của Luật Thuế doanh thu, Luật Thuế tiêu thụ đặc biệt và Luật Thuế lợi tức. Tuy nhiên, từ năm 1991, khi Nhà nước bắt đầu cho phép phát triển nền kinh tế nhiều thành phần, hệ thống thuế thực sự có nhiều thay đổi quan trọng, có thể tóm lược qua 3 giai đoạn chính sau đây:

- *Giai đoạn 1991 – 1998:* Cải cách thể chế thuế trong giai đoạn này là bước chuyển tiếp từ hệ thống thuế áp dụng riêng cho doanh nghiệp (DN) nhà nước trong nền kinh tế kế hoạch hoá tập trung sang hệ thống thuế thống nhất đối với các thành phần kinh tế. Trong đó, đáng chú ý là việc sửa đổi bổ sung Luật Thuế doanh thu, Luật Thuế tiêu thụ đặc biệt (1993, 1995), Luật Thuế lợi tức (1993); ban hành mới Luật Thuế tiêu thụ đặc biệt (1998) và sự ra đời Luật Thuế thu nhập doanh nghiệp (TNDN) và Luật Thuế giá trị gia tăng (GTGT) (1997).

- *Giai đoạn thứ hai (1999-2006):* Giai đoạn này đánh dấu sự khởi đầu quá trình hội nhập quốc tế của Việt Nam với việc áp dụng Luật Thuế GTGT để thay thế Luật Thuế doanh thu; Luật Thuế TNDN thay thế Luật Thuế lợi tức. Thời kỳ này cũng chứng kiến sự thống nhất thuế suất thuế TNDN giữa DN có vốn đầu tư nước ngoài và DN trong nước và quá trình cắt giảm thuế quan để thực hiện Hiệp định về Chương trình thuế quan ưu đãi có hiệu lực chung (CEPT) và Khu vực Mậu dịch Tự do ASEAN (AFTA). Giai đoạn thử nghiệm hệ thống tự đánh giá trong khai thuế cũng được tiến hành trong giai đoạn này.

- *Giai đoạn thứ ba (2007 – 2010):* Giai đoạn này với

BẢNG 2: QUÁ TRÌNH CẢI CÁCH HỆ THỐNG LUẬT THUẾ GIAI ĐOẠN 1990 - 2022

Luật thuế	Năm ban hành	Năm sửa đổi, bổ sung
1. Luật Thuế doanh thu	1990	1993, 1995
2. Luật Thuế tiêu thụ đặc biệt	1990	1993, 1995
	1998	2003, 2005
	2008	2014, 2016, 2022
3. Luật Thuế lợi tức	1990	1993
4. Luật Thuế TNDN	1997	
	2003	
	2008	2013, 2014, 2020
5. Luật Thuế GTGT	1997	2003, 2005
	2008	2013, 2014, 2016
6. Luật Thuế xuất khẩu, thuế nhập khẩu	2005	
	2016	
7. Luật Quản lý thuế	2006	2012, 2014, 2016
	2019	
8. Luật Thuế thu nhập cá nhân	2007	2012, 2014
9. Luật Thuế tài nguyên	2009	2014
10. Luật Thuế bảo vệ môi trường	2010	
11. Luật Thuế sử dụng đất phi nông nghiệp	2010	

Nguồn: Tổng hợp của nhóm tác giả

sự ra đời của Luật Quản lý thuế đầu tiên (ban hành năm 2006 và có hiệu lực thi hành năm 2007); các luật mới về thuế GTGT (2008), thuế TNDN (2008); Luật Thuế thu nhập cá nhân (2007) thay thế pháp lệnh thuế thu nhập đối với người có thu nhập cao; Luật Thuế tài nguyên (2009) thay thế pháp lệnh thuế tài nguyên; Luật Thuế sử dụng đất phi nông nghiệp (2010) thay thế pháp lệnh thuế nhà đất; và Luật Thuế bảo vệ môi trường (2010).

- *Giai đoạn từ năm 2011 đến nay:* Công cuộc cải cách thể chế thuế từ năm 2011 đến nay tập trung vào các vấn đề như: đơn giản hóa các mẫu tờ khai; giảm hồ sơ giấy tờ; công khai các thủ tục; áp dụng hệ thống tự đánh giá; và phát triển hệ thống thuế điện tử.

Thực trạng thủ tục hành chính thuế ở Việt Nam

Mục tiêu trọng tâm trong cải cách hành chính nhà nước là cắt giảm, đơn giản hóa thủ tục hành chính (TTHC), điều kiện kinh doanh; đẩy mạnh cải cách TTHC, rút ngắn quy trình xử lý, hiện đại hóa,

ứng dụng công nghệ thông tin trong quản lý thuế, giảm thời gian thực hiện TTHC, đảm bảo nâng cao trách nhiệm của cơ quan thuế... nhằm góp phần cải thiện và nâng xếp hạng chỉ số nộp thuế của Việt Nam trên bảng xếp hạng của Ngân hàng Thế giới (WB).

Theo báo cáo của Tổng cục Thuế, giai đoạn 2011 – 2015, toàn ngành Thuế đã thực hiện rà soát cắt giảm 147 TTHC, đơn giản hóa 526 TTHC. Tiếp theo, giai đoạn 2015 – 2022, Tổng cục Thuế tiếp tục bãi bỏ 251 TTHC, ban hành mới 68 TTHC và sửa đổi, bổ sung 195 TTHC. Tính đến cuối năm 2022, số lượng TTHC trong lĩnh vực thuế là 234 TTHC, giảm so với năm 2014 là 154 TTHC. Cùng với việc rà soát cắt giảm và đơn giản hóa các TTHC, Tổng cục Thuế đã thực hiện công khai và cập nhật đầy đủ các TTHC lên Cổng Thông tin điện tử ngành Thuế, đồng thời tích hợp TTHC thuế lên Cổng dịch vụ công Quốc gia, đáp ứng mục tiêu phát triển Chính phủ điện tử giai đoạn 2019 – 2020 đã đề ra tại Nghị quyết số 17 /NQ-CP ngày 07/3/2019 của Chính phủ.

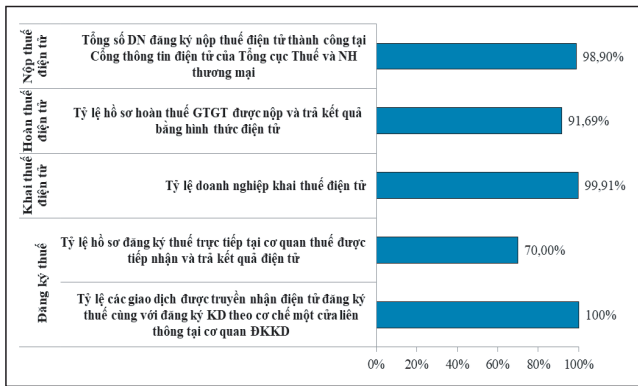
Đến năm cuối năm 2022, Tổng cục Thuế cũng cung cấp 103/234 (44%) TTHC mức độ 3,4 trên trang thông tin điện tử Tổng cục Thuế và 63 Cục Thuế tại các địa phương; trong đó đã hoàn thành việc tích hợp 97 thủ tục thuế lên Cổng dịch vụ công Quốc gia tại địa chỉ <https://dichvucong.gov.vn/>.

Bên cạnh những kết quả đạt được, cải cách thể chế và TTHC thuế vẫn còn những tồn tại, hạn chế. Báo cáo chỉ số năng lực cạnh tranh cấp tỉnh (PCI) năm 2022 cho thấy, TTHC thuế/phí là lĩnh vực còn nhiều phiền hà nhất đối với DN, trong

BẢNG 1: TÌNH HÌNH RÀ SOÁT, CẮT GIẢM, ĐƠN GIẢN HÓA THỦ TỤC HÀNH CHÍNH THUẾ GIAI ĐOẠN 2015 - 2022

Thời gian	Số TTHC được bãi bỏ	Số TTHC ban hành mới	Số TTHC được sửa đổi, bổ sung	Số TTHC hiệu lực thi hành
31/12/2014	-	-	-	458
01/01/2015 - 31/12/2015	63	13	56	385
01/01/2016 - 31/12/2016	92	7	0	300
01/01/2017 - 31/12/2020	4	6	9	304
01/01/2021 - 31/12/2022	92	42	130	234

Nguồn: Tổng hợp từ báo cáo Tổng kết thực hiện Chương trình tổng thể cải cách hành chính nhà nước giai đoạn 2011-2020, định hướng giai đoạn 2021-2030

HÌNH 1: MỨC ĐỘ ÁP DỤNG PHƯƠNG THỨC THUẾ ĐIỆN TỬ TẠI DOANH NGHIỆP

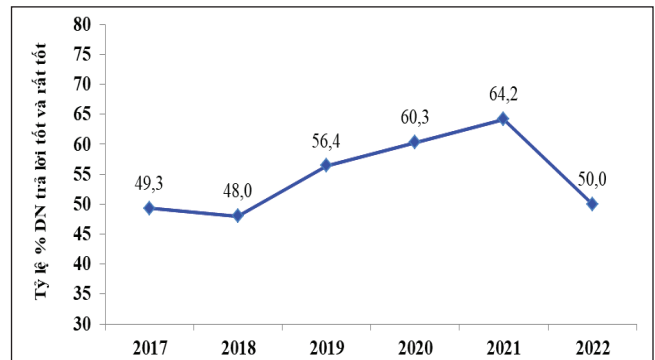
Nguồn: Tổng hợp của nhóm tác giả

đó, các DN báo cáo gặp vướng mắc với khâu quyết toán thuế, hoàn thuế... Việc triển khai hóa đơn điện tử trong năm 2022 vẫn còn có những khó khăn nhất định cho các DN, đặc biệt là các DN quy mô siêu nhỏ và nhỏ do điều kiện hạ tầng kỹ thuật công nghệ thông tin – viễn thông chưa đáp ứng.

Thực trạng môi trường kinh doanh ở Việt Nam

So với những năm trước đây, giai đoạn từ năm 2014 đến nay được đánh giá là thời kỳ đẩy mạnh cải thiện môi trường đầu tư kinh doanh tại Việt Nam với nhiều chủ trương và chính sách quan trọng mang tính đột phá. Tính riêng trong 05 năm liên tiếp (từ 2014 đến 2018), Chính phủ ban hành 5 Nghị quyết số 19/NQ-CP, 4 Nghị quyết số 02/NQ-CP (2019-2022) về cải thiện môi trường kinh doanh, nâng cao năng lực cạnh tranh quốc gia, trong đó mục tiêu quan trọng được đặt ra là lọt vào nhóm 4 quốc gia có môi trường kinh doanh tốt nhất khu vực Đông Nam Á. Trong đó, Nghị quyết số 02/NQ-CP ngày 01/01/2019 của Chính phủ về tiếp tục thực hiện những nhiệm vụ, giải pháp chủ yếu cải thiện môi trường kinh doanh, nâng cao năng lực cạnh tranh quốc gia năm 2019 và định hướng đến năm 2021 đã đề ra mục tiêu cho giai đoạn 3 năm (từ 2019-2021), tập trung vào các vấn đề về cải thiện chỉ số môi trường kinh doanh, kiểm tra chuyên ngành, điều kiện kinh doanh, chuyển đổi số và hệ sinh thái khởi nghiệp. Các nhóm giải pháp của Nghị quyết số 02/NQ-CP vẫn có 03 nội dung được duy trì và tiếp nối của nhiều năm, gồm: (1) Cải thiện thứ hạng trong các bộ chỉ số của quốc tế; (2) Đơn giản hóa điều kiện đầu tư kinh doanh; và (3) Cắt giảm kiểm tra chuyên ngành. Đây cũng là 3 nội dung nhận được nhiều phản ánh và kỳ vọng của cộng đồng DN mà từ nhiều năm nay.

Năm 2022, Liên đoàn Thương mại và Công nghiệp Việt Nam (VCCI) đã tiến hành thu thập ý kiến đánh

HÌNH 2: TỶ LỆ DN ĐÁNH GIÁ SỰ CHUYỂN BIẾN VỀ TTHC SAU KHI THỰC HIỆN CÁC NGHỊ QUYẾT SỐ 19/NQ-CP VÀ NGHỊ QUYẾT SỐ 02/NQ-CP CỦA CHÍNH PHỦ

Nguồn: Tổng hợp của nhóm tác giả từ báo cáo PCI năm 2022

giá của các DN về mức độ chuyển biến các lĩnh vực (trong đó có TTHC thuế) tại các địa phương được đề cập trong các Nghị quyết số 19/NQ-CP và Nghị quyết số 02/NQ-CP của Chính Phủ về cải thiện môi trường kinh doanh. Kết quả cho thấy, TTHC thuế đã có sự chuyển biến tích cực trong giai đoạn 2017 – 2022, với tỷ lệ DN đánh giá ở mức tốt và rất tốt khoảng từ 48-64%.

Trên bảng xếp hạng môi trường kinh doanh do Ngân hàng Thế giới thực hiện, chỉ số môi trường kinh doanh của Việt Nam đã được cải thiện đáng kể về điểm số và thứ hạng trong nhiều năm gần đây, từ vị trí thứ 99/189 nền kinh tế vào cuối năm 2013 tăng lên vị trí thứ 70/190 nền kinh tế tham gia xếp hạng vào cuối năm 2019, tức cải thiện được 29 bậc. Trong đó, chỉ số nộp thuế đã cải thiện 59 bậc từ vị trí 168/190 (năm 2016) lên vị trí 109/190 nền kinh tế (năm 2019). Các thành phần của chỉ số nộp thuế (như: tần suất nộp thuế, thời gian tuân thủ thuế, tổng mức thuế suất, chỉ số sau nộp thuế) không ngừng được cải thiện qua từng năm.

Tuy nhiên, so với các nước trong khu vực, chỉ số nộp thuế của Việt Nam vẫn còn thấp (xếp hạng thứ 7, đứng sau Philippines). Đặc biệt, các chỉ số phụ đều thấp hơn nhiều so với các nước, cụ thể: thời gian để một DN quy mô vừa tuân thủ nghĩa vụ thuế của Việt Nam cao gấp 7 lần so với Brunei, gấp 6 lần so với Singapore, gấp 2 lần so với các nước như Philippines, Malaysia, Indonesia, Cambodia và gấp 1,6 lần so với Thái Lan.

Một số đề xuất

Để tiếp tục hoàn thiện thể chế và TTHC thuế, tạo môi trường đầu tư kinh doanh thuận lợi cho các DN tại Việt Nam, trong thời gian tới cần thực hiện một số giải pháp sau:

Thứ nhất, về hoàn thiện thể chế quản lý thuế, cần

thực hiện rà soát lại các nghị định và thông tư hướng dẫn luật thuế (nhất là thuế TNDN và thuế GTGT – là 2 loại thuế áp dụng phổ biến nhất đối với DN) nhằm nhận diện được những điểm bất hợp lý, chưa phù hợp để sửa đổi, bổ sung những nội dung liên quan đến đối tượng, phương pháp và căn cứ tính thuế. Việc rà soát các văn bản quy định cần phải được nghiên cứu nghiêm túc, kỹ lưỡng trên cơ sở điều tra khảo sát thu thập ý kiến của các DN theo từng ngành nghề cụ thể, từ đó tiến hành phân tích, đánh giá thực tiễn áp dụng trong DN, giúp nhận diện xác thực những vấn đề, nội dung còn bất hợp lý để điều chỉnh phù hợp.

Thứ hai, về hoàn thiện chính sách thuế. Thay vì thực hiện chính sách ưu đãi dàn trải như trước đây, trong thời gian tới, các cơ quan quản lý nhà nước cần thực hiện rà soát, sắp xếp lại các lĩnh vực ưu đãi và địa bàn ưu đãi thuế nhằm góp phần tạo sự chuyển biến trong phân bổ nguồn lực, mở rộng cơ sở thu; tập trung khuyến khích ưu đãi thuế vào các ngành sản xuất các sản phẩm có GTGT lớn, các ngành công nghiệp hỗ trợ, sử dụng công nghệ cao, công nghệ sinh học. Ngoài ra, chính sách nên tập trung khuyến khích ưu đãi thuế vào các ngành quan trọng như: dịch vụ chất lượng cao, khuyến khích đổi mới sáng tạo, xã hội hóa, bảo vệ môi trường, liên quan đến nông nghiệp, nông dân, nông thôn và đầu tư tại các vùng có điều kiện kinh tế - xã hội khó khăn và đặc biệt khó khăn.

Khuyến nghị đề xuất áp dụng chính sách ưu đãi thuế TNDN đối với doanh nghiệp theo quy mô doanh thu hằng năm (quy định tại Nghị định số 80/2021/NĐ-CP) gồm nhóm doanh nghiệp siêu nhỏ (có tổng doanh thu không quá 3 tỷ đồng), doanh nghiệp nhỏ (có tổng doanh thu không quá 50 tỷ đồng). Theo đó, nhóm tác giả đề xuất áp dụng các mức thuế suất thuế TNDN đối với doanh nghiệp nhỏ và doanh nghiệp siêu nhỏ tương ứng là 17% và 15%, thấp hơn mức thuế suất phổ thông 20% như hiện nay.

Thứ ba, về hoàn thiện thủ tục hành chính thuế. Để tiếp tục thúc đẩy tạo môi trường kinh doanh thuận lợi, giảm thiểu chi phí cho doanh nghiệp, đồng thời có thể ngăn chặn có hiệu quả tình trạng nhũng nhiễu, gây phiền hà cho doanh nghiệp trong giải quyết các TTHC thuế, Bộ Tài chính và ngành Thuế cần tiếp tục thúc đẩy cải cách theo hướng cắt giảm và đơn giản hơn nữa các TTHC thuế, trong đó tập trung cải cách một số TTHC thuế vẫn còn gây nhiều phiền hà cho doanh nghiệp (thủ tục hoàn thuế, quyết toán thuế, miễn giảm thuế).

Cắt giảm gánh nặng chi phí thời gian và chi phí không chính thức trong quá trình giải quyết TTHC

thuế là giải pháp vô cùng quan trọng nhằm tạo lập môi trường kinh doanh lành mạnh cho doanh nghiệp. Gánh nặng chi phí thời gian phụ thuộc vào mức độ thuận lợi trong tiếp cận thông tin, sự phức tạp trong quy định về TTHC thuế, sự phiền hà trong giải quyết TTHC, số lần thanh tra, kiểm tra thuế và mức độ ổn định của hệ thống pháp luật và chính sách thuế. Theo đó, cần tiếp tục cắt giảm, đơn giản hóa hơn nữa các TTHC thuế; tăng cường trách nhiệm giải trình, giải quyết những vướng mắc, những vấn đề chưa rõ của doanh nghiệp trong hồ sơ thuế, tránh tình trạng kéo dài thời gian chờ đợi của doanh nghiệp.

Thứ tư, nâng cao năng lực thực thi của cơ quan thuế. Ưu tiên phát triển nguồn nhân lực của toàn ngành Thuế là giải pháp then chốt để đáp ứng công cuộc cải cách thể chế quản lý thuế cũng như nâng cao chất lượng dịch vụ hành chính thuế. Theo đó, ngành Thuế cần đặt ra yêu cầu về sự chuyên nghiệp và sự đáp ứng của chất lượng giải quyết TTHC thuế của cơ quan thuế. Nâng cao trình độ chuyên môn nắm vững chính sách pháp luật thuế trong quá trình giải quyết các TTHC để hướng dẫn chính sách thuế, hỗ trợ kê khai thuế nộp thuế hay tính toán số liệu về thuế. Cán bộ thuế cần được đào tạo có kiến thức và ý thức trách nhiệm đối với các nhiệm vụ được xử lý nhằm gia tăng sự tin cậy của DN.

Tài liệu tham khảo:

1. Chính phủ (2019), *Nghị quyết số 02/NQ-CP ngày 01/01/2019 về tiếp tục thực hiện những nhiệm vụ, giải pháp chủ yếu cải thiện môi trường kinh doanh, nâng cao năng lực cạnh tranh quốc gia năm 2019 và định hướng đến năm 2021*;
2. Chính phủ (2017), *Nghị định số 92/2017/NQ-CP ngày 07/8/2017 sửa đổi, bổ sung một số điều của các Nghị định liên quan đến kiểm soát TTHC*;
3. Chính phủ (2022), *Quyết định số 508/QĐ-TTg ngày 23/4/2022 Chiến lược cải cách hệ thống thuế đến năm 2030*;
4. Bộ Tài chính (2022), *Quyết định số 1462/QĐ-BTC ngày 22/7/2022 về việc công bố TTHC mới ban hành, sửa đổi thay thế, bãi bỏ trong lĩnh vực thuế, hải quan thuộc phạm vi chức năng quản lý của Bộ Tài chính*;
5. Bộ Tài chính (2022), *Quyết định số 2439/QĐ-BTC ngày 22/11/2022 Kế hoạch cải cách hệ thống thuế đến năm 2025*;
6. Ai, H.T., Dao, M.T.H., & Thanh, V.B. (2021), *Factors affecting the satisfaction of businesses using online tax payment services at the tax department of Ho Chi Minh city, Vietnam. The EURASEANs: journal on global socio-economic dynamics, Volume 1 (26), pp: 20-31*;
7. Braunerhjelm, P., & Eklund, J.E. (2013), *Taxes, tax administrative burdens and new firm formation*.

Thông tin tác giả:

Nguyễn Đình Chiến - Trường Đại học Kinh tế, Đại học Huế
Đoàn Vĩ Tuyền - Cục trưởng Cục Thuế tỉnh Quảng Bình
Email: nguyenchien@hce.edu.vn, dvtuyen.qbi@gov.vn